



SVEA HOVRÄTT
Mark- och miljööverdomstolen
Rotel 060205

DOM
2015-11-27
Stockholm

Mål nr
M 3356-15

ÖVERKLAGAT AVGÖRANDE

Växjö tingsrätts, mark- och miljödomstolen, dom 2015-03-19 i mål M 1883-13, se bilaga

KLAGANDE

Myndighetsnämnden i Ystads kommun
271 80 Ystad

MOTPART

Fr Ramström Vind AB, 556688-2683
Rådmansgatan 7
114 25 Stockholm

SAKEN

Strandskyddsdispens för vindkraftverk m.m. på fastigheten X i Ystads kommun

MARK- OCH MILJÖÖVERDOMSTOLENS DOMSLUT

Med ändring av mark- och miljödomstolens dom fastställer Mark- och miljööverdomstolen Myndighetsnämndens i Ystads kommun beslut den 22 november 2011, Mn § 499 (dnr 2011.0592-430), att avslå ansökan om strandskyddsdispens.

Dok.Id 1229709

Postadress	Besöksadress	Telefon	Telefax	Expeditionstid
Box 2290 103 17 Stockholm	Birger Jarls Torg 16	08-561 670 00 08-561 675 50	08-561 675 59	måndag – fredag 09:00-15:00
		E-post: svea.avd6@dom.se www.svea.se		

BAKGRUND

Det planerade uppförandet av ett vindkraftverk på fastigheten X i Ystads kommun har föranlett prövning i mark- och miljödomstolen såvitt avser bygglov (P 1885-13), strandskyddsdispens (M 1883-15) och anmälan enligt miljöbalken (M 1892-15).

Mark- och miljödomstolen höll sammanträde med syn i de tre målen vid samma tillfälle.

Efter överklagande har Mark- och miljööverdomstolen meddelat prövningstillstånd i förevarande mål rörande strandskyddsdispens och i mål om anmälan enligt miljöbalken (M 3352-15), vilket har avgjorts i dom denna dag. Domen rörande bygglov – vari ansökan avsågs – har vunnit laga kraft eftersom prövningstillstånd nekats (P 3358-15).

YRKANDEN I MARK- OCH MILJÖÖVERDOMSTOLEN

Myndighetsnämnden i Ystads kommun (nämnden) har yrkat att Mark- och miljööverdomstolen, med ändring av mark- och miljödomstolens dom, ska fastställa nämndens beslut att avslå ansökan om strandskyddsdispens.

Fr Ramström Vind AB har beretts tillfälle att yttra sig över överklagandet, men har inte avhört.

UTVECKLING AV TALAN I MARK- OCH MILJÖÖVERDOMSTOLEN

Nämnden har till stöd för sin talan anfört i huvudsak följande. Det är anmärkningsvärt att mark- och miljödomstolen först konstaterar att ansökan samt kommunens och länsstyrelsens prövningar avser vindkraftanläggningen i dess helhet och därefter enbart bedömer effekten på strandskyddet av fundament, tillfartsvägar och framdragande av elkabel. Ett vindkraftverks påverkan på strandskyddet måste bedömas i dess helhet. I Naturvårdsverkets handbok (2009:4) ”Strandskydd - en vägledning för planering och

prövning” s. 133 anges att vindkraftverk ska prövas enligt samma principer som gäller för andra byggnader och anläggningar inom strandskyddsområde. Särskilda skäl krävs och bedömningen ska vara restriktiv. I handboken anges vidare att även om vindkraftverk rent fysiskt upptar en begränsad yta, kan de påverka allmänhetens möjligheter till friluftsliv inom området runt verket negativt. Det finns inget särskilt skäl för strandskyddsdispens.

Mark- och miljödomstolens bedömning kan tolkas som att strandskyddet skulle vara svagare vid den yttre gränsen av strandskyddsområdet. Detta har inget stöd i förarbeten till miljöbalken eller i praxis.

MARK- OCH MILJÖÖVERDOMSTOLENS DOMSKÄL

Mark- och miljööverdomstolen instämmer inledningsvis i mark- och miljödomstolens bedömning att ansökan om strandskyddsdispens avser hela vindkraftanläggningen, dvs. vindkraftverket, fundament, väg och kabeldragning samt att prövning av väg och kabeldragning ska göras i enlighet med vad som anges i ansökan.

Den fråga Mark- och miljööverdomstolen här efter har att ta ställning till är om det krävs strandskyddsdispens för de aktuella åtgärderna.

Av handlingarna i ärendet framgår att vindkraftverkets fundament delvis kommer att placeras inom strandskyddsområdet men att själva vindkraftverket (tornet) kommer att hamna utanför strandskyddsområdet. Enligt Mark- och miljööverdomstolens bedömning måste vindkraftverket med dess fundament betraktas som en helhet.

Inom strandskyddsområde får inte andra anläggningar eller anordningar utföras, om det hindrar eller avhåller allmänheten från att beträda ett område där den annars skulle ha fått färdas fritt eller åtgärder vidtas som väsentligt förändrar livsvillkoren för djur- och växtarter (7 kap. 15 § p. 2 och 4 miljöbalken). Även grävningsarbeten eller andra förberedelsearbeten för dessa typer av anläggningar eller anordningar omfattas av förbudet (7 kap. 15 § p. 3 miljöbalken).

Vindkraftverk ska enligt förarbetena till bestämmelserna prövas enligt samma principer som gäller för andra byggnader och anläggningar inom strandskyddsområde. Särskilda skäl krävs alltså för dispens och bedömningen ska vara restriktiv. Även om vindkraftverken rent fysiskt upptar en begränsad yta, kan de påverka allmänhetens möjligheter till friluftsliv inom området runt verket negativt (se prop. 1997/98:45, del II, s. 90).

Av handlingarna i målet framgår att det aktuella området utgörs av jordbruksmark. Jordbruksmark inom ett strandskyddsområde innebär inte att marken är ianspråktagen i förhållande till allmänhetens friluftsliv (se MÖD 2008:10). Det har inte heller framkommit andra omständigheter som skulle innebära att allmänheten inte kan färdas fritt i området i nuläget. Alltså får området idag anses utgöra ett område där allmänheten kan färdas fritt. Det planerade vindkraftverket med dess fundament, väg och elkabel får enligt Mark- och miljööverdomstolens bedömning anses hindra eller avhålla allmänheten från att beträda området. Det krävs därmed strandskyddsdispens för de i målet aktuella åtgärderna.

Mark- och miljööverdomstolen instämmer i nämndens och länsstyrelsens bedömning att särskilda skäl för strandskyddsdispens saknas. Därmed kan strandskyddsdispens för de aktuella åtgärderna inte medges. Mark- och miljödomstolens dom ska därför ändras och nämndens beslut i stället stå fast.

Domen får enligt 5 kap. 5 § lagen (2010:921) om mark- och miljödomstolar inte överklagas.

I avgörandet har deltagit hovrättslagmannen Claes-Göran Sundberg, tekniska rådet Anna-Lena Rosengården samt hovrättsråden Vibeke Sylten, referent, och Christina Ericson.

Föredraganden har varit Louise Bengtsson



VÄXJÖ TINGSRÄTT
Mark- och miljödomstolen

DOM
2015-03-19
meddelad i
Växjö

Mål nr M 1883-13

KLAGANDE

Fr Ramström Vind AB
Rådmansgatan 7
114 25 Stockholm

MOTPART

Myndighetsnämnden i Ystads kommun
271 80 Ystad

ÖVERKLAGAT BESLUT

Länsstyrelsen i Skåne läns beslut 2013-04-05 i ärende nr 505-117-2012, se bilaga 1

SAKEN

Strandskyddsdispens för vindkraftverk m.m.

DOMSLUT

1. Mark- och miljödomstolen avvisar bolagets ansökan om dispens för anläggning av väg och kabel väster om det planerade vindkraftverket.
 2. Domstolen upphäver Myndighetsnämnden i Ystads kommuns beslut 2011-11-22, Mn § 499, och Länsstyrelsen i Skåne läns beslut 2013-04-05, d.nr. 505-117-2012 samt avvisar bolagets dispensansökan.
-

Dok.Id 320156

Postadress	Besöksadress	Telefon	Telefax	Expeditionstid
Box 81 351 03 Växjö	Kungsgatan 8	0470-560 100 E-post: mmd.vaxjo@dom.se	0470-560 125	måndag – fredag 08:00-16:30 -

BAKGRUND

Myndighetsnämnden i Ystads kommun avtog i beslut den 22 november 2011, Mn § 499, Fr Ramström Vind AB:s ansökan om dispens från strandskyddsbestämmelserna för uppförande av fundament till ett vindkraftverk, anläggande av väg för transport och underhåll samt dragning av elkabel inom fastigheten X. Bolaget överklagade nämndens beslut till länsstyrelsen, som genom det nu överklagade beslutet avtog överklagandet.

Mark- och miljödomstolen handlägger i mål nr P 1885-13 överklaganden av bygglovsbeslutet för vindkraftverket samt i mål nr M 1892-13 överklaganden av beslut avseende anmälan enligt miljöbalken för verket.

YRKANDEN M.M.

Fr Ramström Vind AB yrkar att mark- och miljödomstolen ska bevilja strandskyddsdispens och anför i huvudsak följande. Vindkraftsverket planeras inom ett område som enligt kommunens vindkraftsplan är lämpligt för vindkraft. Det ligger inte inom ett område som är av riksintresse eller ett skyddsvärt område. Det finns inte heller rekreation eller promenadstråk vid åarna eller kring vindkraftverket. Det planerade verket kommer inte att på något sätt väsentligt förändra livsvillkoren för djur eller växter.

Avståndet till Karlbäcksån har ånyo nogsamt undersökts. Vindkraftverkets mittpunkt ligger 104 meter från ån och från verkets fasad är det 101,60 meter. Fundamentet är 16,70 meter i diameter och avståndet från fundamentets kant till ån blir cirka 96 meter och inte 90 meter såsom angavs i ansökan.

I ett första steg föreslogs i bygglovsansökan att en ny väg skulle dras på östra sidan av marken. Bolaget föreslår nu istället att vägen ska passera väster om marken genom den befintliga vägen. Den befintliga vägen passerar åkermarken och Karlbäcksån med en överbrygging. Eftersom det redan finns en befintlig väg samt en överbrygging kommer projektet inte att påverka ån och ny mark behöver inte tas i anspråk, med undantag för den sista biten av vägen.

Fundamentet inkräktar på strandskyddsområdet med endast fyra meter. Det föreligger särskilda skäl då projektet skulle tillgodose ett allmänt intresse. Vindkraftverket beräknas producera cirka 6 500 000 kWh miljövänlig el per år.

Den aktuella etableringen faller inte under förbudet i 7 kap 15 § miljöbalken, då det knappast kan hävdas att aktuellt verk i föreslaget läge ”hindrar eller avhåller allmänheten från att beträda ett område där den annars skulle ha fått färdas fritt” och att det knappast heller kan hävdas, att åtgärden ”väsentligt förändrar livsvillkoren för djur- och växtarter”; ledningsdragningen går enkelt att göra så att bäckfåran ej påverkas så att den väsentligt förändrar livsvillkoren för djur- och växtarter.

Skulle 7 kap 15 § miljöbalken anses tillämplig åberopas att marken skall anses ianspråktagen på sådant sätt som sägs i 7 kap 18 c § p 1 miljöbalken, nämligen genom ett närliggande vindkraftverk som står endast ett fåtal meter från samma bäckfåra inom samma strandskyddsområde. Vidare åberopas p 2 i samma §, då den aktuella etableringsplatsen ligger drygt 90 m från strandlinjen och området däremellan utgörs av jordbruksverksamhet.

– Fr Ramström Vind AB åberopar sitt tidigare överklagande, ett kartunderlag och en beskrivning av området av Ecocon.

Myndighetsnämnden i Ystads kommun bestrider bolagets yrkande. Nämnden vidhåller den bedömning som framgår av beslutet den 22 november 2011 samt instämmer i länsstyrelsens bedömning i det överklagade beslutet.

Mark- och miljödomstolen har hållit sammanträde och syn i målet, varvid samtidigt hållits sammanträde och syn i målen P 1885-13 och M 1892-13.

Fr Ramström Vind AB har i anledning av föreläggande, meddelat vid sammanträdet, att ange huruvida bolaget vidhåller den ursprungliga ansökan/anmälan i samtliga mål inkommit med skrift i detta mål, vilken skrift har

följande innehåll. ”Yttrande i Mål nr: 1885-13 och Mål nr M 1883-13 Klargörande angående väganslutning till planerat vindkraftverk på fastigheten X. Tidigare planerades för en ny väg. Som framfördes av F T vid syn i fält är det ett bättre alternativ att ansluta på befintlig väg över bäcken med ny väg sista biten ut till vindkraftverket. Se bilagda karta.”

DOMSKÄL

Vad först angår den del av ansökan som avser väg och dragning av kabel gör Mark- och miljödomstolen följande bedömning. Bolagets ansökan omfattar uttryckligen väg och kabeldragning. Domstolen förstår bolagets inställning så, att bolaget övergivit den planering som avser ny väg och kabeldragning öster om vindkraftverket, och att man numera vill ha dispens från förbuden i 7 kap 15 § miljöbalken för den sträckning som numera önskas väster om verket. Då det är fråga om en distinkt annan sträckning och andra arbeten kan yrkandet om dispens för det västra alternativet inte prövas i detta mål och yrkandet därom därför avvisas.

Det kan ifrågasättas om bolaget skall anses ha återkallat ansökan såvitt avser väg och kabel enligt den ursprungliga ansökan. Som emellertid bolaget vid det avhållna sammanträdet uttryckligen uppgav sig vidhålla den ansökan och inte senare uttryckligen återkallat den, prövar domstolen ansökan även i dessa delar.

Klaganden har ifrågasatt, om den tilltänkta anläggningen träffas av förbuden i 7 kap 15 § miljöbalken, då den varken hindrar allmänhetens tillträde eller väsentligt förändrar livsvillkoren för djur- eller växtarter.

Inledningsvis kan frågas, vad dispensansökan avser. Myndighetsnämnden har som ärendemening angivit ”Ansökan om dispens från strandskyddsbestämmelserna för uppförande av fundament till vindkraftverk, anläggning av väg för transport och underhåll samt dragning av tillhörande elkabel inom X i Ystad, Ystads kommun.” Klaganden har också i delar av sin argumentation utgått från att prövningen skall avse enbart fundamentet, inte själva vindkraftverket. Å andra sidan anges i den på av kommunen tillhandahållet formulär avfattade dispensansökan

under rubriken ”Typ av åtgärd” i rutan ”Anläggning/anordning”: Vindkraftverk och i rutan ”Annan åtgärd”: Väg och elkabel. Vidare förekommer i klagandens argumentation delar som synes utgå från att ansökan avser uppförandet av vindkraftverket inklusive fundament samt väg och elkabel. Då emellertid fundamentet och vindkraftverket får anses utgöra annan anläggning än byggnad oavsett om de betraktas var för sig eller som en enhet saknas skäl att anta annat än att såväl ansökan som underinstansernas prövning avser vindkraftanläggningen i dess helhet.

Enär det sålunda rör sig om en annan anläggning än en byggnad, råder inte som i fråga om byggnader ett ovillkorligt förbud enligt 7 kap 15 § 1 p utan endast förbud att utföra anläggningen enligt 2 p samma § om den hindrar allmänheten från att beträda ett område där den annars skulle ha fått färdas fritt eller enligt 4 p samma § om åtgärden väsentligt förändrar livsvillkoren för djur- eller växtarter. Grävningsarbeten och andra förberedande arbeten är förbjudna enligt 3 p samma § endast om de avser sådana byggnader eller anläggningar som avses i de föregående punkterna.

Mark- och miljödomstolen gör följande bedömning. Ett vindkraftsfundament med den sökta placeringen hindrar inte allmänheten att nå bäckstranden. Det finns inte skäl att anta, att allmänheten skulle avhållas från att passera fundamentet för att nå stranden. De få kvadratmeter av strandskyddat område som täcks av en del av fundamentet är inte i sig så stort att det kan antas medföra något problem ur tillgänglighetssynvinkel. Inte heller anläggandet av en tillfartsväg eller framdragande av en elkabel kan anses avhålla allmänheten från att beträda området. Åtgärderna kan därmed inte ha sådan betydelse att 7 kap 15 § 2 p blir tillämplig. Den avhållande verkan som skulle kunna ligga i att vingarna till det vindkraftverk som fundamentet är avsett för kan svänga över bäckstranden kan inte anses omfattas av bestämmelserna i 7 kap. 15 § miljöbalken eftersom strandskyddet endast omfattar land- och vattenområden intill 100 meter från strandlinjen vid normalt medelvattenstånd.

Vad därefter angår eventuell påverkan på djur- och växtarter finner domstolen följande. Vid bedömningen anser sig domstolen oförhindrad att ta hänsyn till den utredning som presenterats i målet M 1892-13, vilken bl.a. innehåller miljökonsekvensbeskrivning och fladdermusutredning. Utredningen om vilka djur- eller växtarter som kan knytas till bäcken och hur det tänkta fundamentet till vindkraftverket samt tillfartsvägen och elkabeln kan förändra dessa arters livsvillkor är visserligen något mager, men medger enligt domstolens bedömning vissa slutsatser. Bäckmiljön består inte av någon ovanlig eller särskilt känslig naturtyp. Som Fr Ramström Vind AB påpekar utgörs vattenområdet av en uträtad bäckfåra vars bredd varierar i aktuellt område mellan 2 och 4 meter och vattenspegeln vid normala flöden bedöms till 1-2 meters bredd. Bäckfåran ligger mitt i ett öppet odlingslandskap omgärdat av intensivt brukad odlingsmark. Förhållandena bekräftades vid syn på platsen. Enligt mark- och miljödomstolen kan en vattenförande dike i ett intensivt odlat jordbrukslandskap ha ett allmänekologiskt värde. Domstolen instämmer emellertid i myndighetsnämndens bedömning i förevarande ärende, att de planerade åtgärderna förväntas utgöra ett litet intrång i området. Ett vindkraftsfundament beläget ca 95 meter från bäcken kan inte förväntas väsentligt förändra livsvillkoren för djur- och växtarter. Inte heller kan den planerade tillfartsvägen över bäcken eller framdragande av en elkabel till vindkraftverket antas medföra en sådan förändring. Bäckmen kommer även efter det att åtgärderna är vidtagna att bestå av en öppen, uträtad bäckfåra förutom i den del där tillfartsvägen korsar bäcken. Åtgärderna kan enligt mark- och miljödomstolen inte bedömas väsentligt påverka livsvillkoren för växt- eller djurarter och kan således inte anses ha sådan betydelse att 7 kap 15 § 4 p blir tillämplig.

Sammantaget finner mark- och miljödomstolen att bestämmelserna i 7 kap. 15 § miljöbalken inte är tillämpliga i det nu aktuella fallet. Därmed saknas grund för att bevilja dispens, då sådan ej erfordras. Mark- och miljödomstolen upphäver därför Myndighetsnämndens och länsstyrelsens beslut och avvisar dispensansökan.

Mark- och miljödomstolen har idag även meddelat dom i mål nr P 1885-13 och M 1892-13.

HUR MAN ÖVERKLAGAR, se bilaga 2 (DV427)

Överklagande senast den 9 april 2015.

Carl-Göran Heden

Lars Fransson

I domstolens avgörande har deltagit rådmannen Carl-Göran Heden, ordförande, och tekniska rådet Lars Fransson.